

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister
Justiits- ja Digiministerium

Teie 31.12.2025 nr 8-1/10385-1

Meie 16.01.2026 nr 1-6/1-2

Arvamuse avaldamine

Austatud proua justiits- ja digiminister

Täname, et edastasite Eesti Kohtuekspertiisi Instituudile (edaspidi EKEI) Kriminaalmenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse (ametiprivileegid) eelnõu arvamuse avaldamiseks.

Eesti Kohtuekspertiisi Instituut (EKEI) on nõus KrMS § 107 lg 3 täiendamise ettepanekuga:

9) paragrahvi 107 lõiget 3 täiendatakse järgmises sõnastuses: „Ekspertiisi tegemisel eksperdi kasutatud eriliiki isikuandmeid tohib ekspertiisiaktis kajastada üksnes eksperdiarvamuse põhjendamiseks vältimatult vajalikus ulatuses.“

EKEI hinnangul peab ekspert ekspertiisiakti kajastama üksnes need andmed, mis on vajalikud eksperdiarvamuse andmiseks, st ekspertiisiakti võib kanda ainult need eriliiki isikuandmed, mis on vahetult ja vältimatult seotud eksperdi hinnangu kujundamisega. EKEI nõustub seisukohaga, et muu isiku kohta käiv meditsiiniline või muu tundlik teave peab jääma ekspertiisiaktist välja või olema esitatud üldistatult või kokkuvõtlikult.

Samas teeb EKEI ettepaneku reguleerida seaduses selgesõnaliselt, et eksperdil on õigus saada ekspertiisi tegemiseks vajalikele andmetele juurdepääs ilma ekspertiisialuse isiku nõusolekuta. Vastav regulatsioon võiks olla sätestatud näiteks KrMS §-s 98.

Kohtupsühhiaatria ja kohtuarstliku ekspertiisi läbiviimiseks vajab ekspert alati juurdepääsu kogu asjakohasele teabele, sealhulgas terviseandmetele ja muudele eriliiki isikuandmetele. Ekspertiisi olemusest tulenevalt ei ole võimalik anda põhjendatud ja usaldusväärset eksperdiarvamust juhul, kui eksperdil puudub juurdepääs ekspertiisi tegemiseks vajalikele lähteandmetele. Andmete puudulikkus võib viia olukorrani, kus ekspertiis jääb tegemata või eksperdiarvamus on ebatäpne ja ei arvesta kõiki olulisi asjaolusid.

Praktikas esineb juhtumeid, kus isik keeldub vajalike andmete avaldamisest, mille tulemusel ei ole ekspertiisil võimalik täita oma eesmärki. EKEI hinnangul ei ole selline olukord põhjendatud ning seab eksperdid olukorda, kus ekspertiisi teostamine ilma piisavate lähteandmeteta ei ole professionaalselt ega sisuliselt võimalik.

EKEI põhimõtteline seisukoht on, et eksperdil peab olema õigus tutvuda ekspertiisialuse isiku terviseandmete ja muude eriliiki isikuandmetega. Samas peab ekspert kajastama sellist teavet ekspertiisiaktis üksnes ulatuses, mis on vältimatult vajalik eksperdiarvamuse mõistmiseks ja põhjendamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ivar Prits
direktor